

Psykologiens fundering og perspektiv: Filosofi, historie, metode og integration

Vejledende pensum – Efterår 2022

1. semester (bachelorstuderende)

Pensumlisten findes på fagets side på Brightspace med links og oplysninger om semesterhylde.

Antal sider er angivet som normalsider (NS)

Black, T. (2008). Applying AQAL to the quantitative / qualitative debate in social sciences research. *Journal of Integral Theory and Practice*, 3(1), 1-11. [14 NS]

Med afsæt i integral perspektivisme diskuterer artiklen nogle af de forvirringer, der gør sig gældende i debatten omkring betydningen af kvantitative og kvalitative forsknings-tilgange indenfor socialvidenskab og psykologi. Den integrale metodologiske pluralisme anvendes til kvalificering af debatten og viser vej ud af forvirringerne.

Bordens, K. S., & Abbott, B. B. (2018). *Research design and methods: A process approach* (10. udgave, kapitel 1, 2, 4 og 5, samt de første 7 sider af kapitel 6, s. 1-57 og 103-169). McGraw-Hill Higher Education. [148 NS]

Denne bog tjener som en generel introduktion til kvantitativ metode.

I første kapitel beskrives karakteristika ved videnskabelige forklaringer og den videnskabelige metode. I andet kapitel redegøres der for teoriens betydning for forskning. Det fremhæves, at teorier spiller en vigtig rolle for forskning i forhold til at bidrage med forståelse af fænomener, forudsigelse, organisering og fortolkning af forskningsresultater (som bestemt ikke er entydig!) samt udvikling af ny forskning. Desuden gennemgås karakteristika ved en god teori. Sluttelig diskuteres forskellige strategier for forskning.

I fjerde kapitel gennemgås forskellige forskningsdesigns med fokus på styrker og svagheder ved eksperimentelle og korrelations designs. Betydning af intern validitet (tester undersøgelsen det den er designet til at teste?) og ekstern validitet (kan resultaterne fra undersøgelsen generaliseres til andre sammenhænge?) beskrives i forhold til begge typer af designs.

I femte kapitel og de første sider af 6. kapitel fokuseres der på mere konkrete aspekter af forskningsprocessen – hvordan man måler (operationaliserer) sine begreber og hvilken betydning valget af deltagere til undersøgelsen har.

Kapitlerne skal tjene som en generel indføring i hvad det egentligt vil sige at beskæftige sig med noget (for jer psykologi) på en videnskabelig måde og introducere jer til de mest almindelig anvendte kvantitative metoder – med øje for disse metoders særlige styrker og svagheder. Desuden er det kapitlernes funktion at fremhæve, at forskning og forskningsmetode er en central del af den konstante og dynamiske teoriudvikling der finder sted indenfor psykologien.

Camic, P. M., Rhodes, J. E., & Yardley, L. (2003). Naming the stars: Integrating qualitative methods into psychological research. I: P. M. Camic, J. E. Rhodes, & L. Yardley (Red.), *Qualitative research in psychology: Expanding perspectives in methodology and design* (kapitel 1, s. 3-15). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/10595-001> [16 NS]

Dette kapitel giver en kort introduktion til kvalitativ forskning inden for psykologien. Der lægges særlig

vægt på forskellige bud på, hvad den kvalitative forskning kan bidrage med og hvordan. Derudover gives også en kort introduktion til validitetskriterier i form af god kvalitet i kvalitativ forskning.

Esbjörn-Hargens, S. (2010). An overview of integral theory: An all-inclusive framework for the twenty-first century. I: S. Esbjörn-Hargens (Red.), *Integral theory in action: Applied, theoretical, and constructive perspectives on the AQAL model* (kapitel 1, s. 33-60). State University of New York Press. [34 NS]

Kapitlet giver et overblik over den integrale tilgang til vidensudvikling, forskning og praksis. Esbjörn-Hargens er elev af Ken Wilber, der har udviklet den integrale tilgang. I kapitlet sammenfatter Esbjörn-Hargens de mest centrale modeller, begreber og synsvinkler i tilgangen. Kapitlet kan med fordel læses forud for Wilber-teksten, der uddyber om den integrale metodologiske pluralisme.

Farrell, M. (2014). *Historical and philosophical foundations of psychology* (kapitel 1-18). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511843853> [520 NS]

Denne grundbog integrerer psykologiens historie og psykologiens filosofiske fundering på en klar og sammenhængende måde. Den indleder med en gennemgang af vigtige udviklinger i det 20'ende århundredes videnskabsteori, der har en klar relevans for psykologiske forståelser af selvet og konteksten. Bogen beskriver efterfølgende de centrale filosofiske tænkere fra Descartes og frem, som har påvirket psykologien. Den anden halvdel af bogen behandler mere direkte psykologiens historie henover de seneste 150 år. Herunder beskrives centrale tænkere som Wilhelm Wundt og Sigmund Freud frem til Daniel Dennet og afslutningsvis en gennemgang af forskellige aspekter indenfor den neurovidenskabelige tilgang.

Fink, H. (2003). Hvad er et universitet? I: H. Fink, P.C. Krøjgaard, H. Kragh, & J.E. Kristensen (Red.), *Universitet og videnskab: Universitetets idéhistorie, videnskabsteori og etik* (kapitel 1, s. 9-29). Hans Reitzel. [24 NS]

Artiklen indkredser Universitetets overleverede grundbestemmelse og diskuterer denne i forhold til aktuelle universitetspolitiske udviklinger. Med reference til Universitetsloven fra 2003 gives der detaljeret analyse af betydningen af Universitetets fem grundprincipper om hhv.: (1) Tæt forbindelse mellem forskning og uddannelse; (2) Forskningsfrihed; (3) Undervisningsfrihed; (4) Selvstyre; og (5) Videnskabens enhed.

Jordan, C. H., & Zanna, M. P. (1999). How to read a journal article in social psychology. I: R. F. Baumeister (Red.), *The self in social psychology* (Appendix, s. 461-470). Psychology Press. [12 NS]

Dette korte kapitel giver en indføring i strukturen af den empiriske artikel, og forklarer funktionen af de forskellige underafsnit (introduction, method, results, dicussion). Der gives forslag til fokuspunkter i læsningen af de forskellige afsnit (nogle af disse vil vi bruge til at guide læsning af konkrete artikler, som I først arbejder med i grupper og som vi derefter gennemgår i fællesskab på forelæsningerne). Desuden påpeges det, at empiriske artikler er forfatterens forsøg på at overbevise læseren om sin forståelse af fænomenet og resultaterne, og at kritisk læsning derfor er en nødvendighed, for at afgøre om man overbevises af forfatterens resultater og argumenter.

Mortensen, J. K. (2018). Dannelsens genkomst. *KvaN*, 38(110), 7-16. [12 NS]

Artiklen beskriver dannelse som et sammensat og dynamisk begreb, der er spændt ud mellem individ og fællesskab, kundskab og egenskab, menneskets moralske, kognitive, æstetiske og praktiske anlæg og som således retter sig mod hele personen og personens integritet.

Silverman, D. (2000). *Doing qualitative research: A practical handbook* (kapitel 13, s. 175-190). Sage. [19 NS]

Dette kapitel behandler validitet og reliabilitet som to centrale krav til forskningens gennemførelse og kvalitet. Mere specifikt giver Silverman sit bud på, hvordan validitet og reliabilitet kan forstås som del af den kvalitative forskning. Endvidere beskrives de muligheder og udfordringer, som krav om validitet og reliabilitet medfører for forskeren.

Tønnesvang, J. (2018). Kvalificeret selvbestemmelse – tilværelseskompetence i en helhed. *KvaN*, 38(110), 32-51. [24 NS].

Teksten diskuterer forholdet mellem kompetence og dannelse og viser, hvordan begrebet om kvalificeret selvbestemmelse kan indkredse fire almene tilværelseskompetencer, som skaber fundament for dannelsesprocesser. De fire kompetencer vedrører menneskets teknikalitet (eller faglighed), socialitet (eller deltagelse), sensitivitet (eller føleevne) og refleksivitet (eller omtanke). Kompetencerne knytter sig ikke til ét bestemt uddannelses-regi, men går på tværs af forskellige dannelses- og uddannelsessammenhænge.

Tønnesvang, J. (2004). Integrativ tænkning og psykologisk forskningsmetodik. *Psyke & Logos*, 25(2), 839-847. [11 NS].

Artiklen fremstiller en integrativ begrebsramme for forståelsen af fænomener (herunder psykiske) i verden. Med basis i en såkaldt holontænkning hævdes det, at ethvert fænomen dels har en inderside og en yderside og dels eksisterer i dets entalsmanifestation og dets flertalssammenhæng med andet. Pointen i forhold til en psykologisk forskningsmetodik er, at alle disse sider og manifestationer må tages i betragtning, hvis man vil forstå psykiske fænomener i deres fulde kompleksitet, uden at lave uhensigtsmæssige reduktioner af disse.

Tønnesvang, J., & Skipper, C. (2007). Integrativ religionspsykologi. *Psyke & Logos*, 28, 706-741. [42 NS]

Teksten fremlægger og diskuterer centrale dele af den amerikanske filosof og videnskabsteoretiker Ken Wilbers integrative begrebsramme som grundlag for en non-reduktionistisk religionspsykologi. Der argumenteres for, at man i arbejdet med at udvikle en sådan må identificere og integrere kerneindsigterne i forskellige religiøse erfaringsrammer og videnskabelige tilgange på tværs af aktuelle og historiske paradigmeforskelle. Der gøres rede for såvel kvadrantmodellen, AQAL-modellen og zone-modellen som integrative begrebsrammer i Wilbers tænkning. Den integrative arbejdsmåde illustreres med et forsøg på at præcisere, hvilken form for bidrag til forståelsen af religiøsitet man finder inden for den aktuelle subtilreduktionistiske neurotrend. Endvidere konkretiseres det, hvorledes en selvobjektteoretisk forståelse af religiøsitetens funktionslogik og det såkaldte koncept om 'spiral dynamics' vil forholde sig til hinanden inden for rammerne af en integrativ religionspsykologi.

Wilber, K. (2006). Integral methodological pluralism. I: *Integral spirituality* (kapitel 1, s. 33-49). Integral Books. [20 NS]

Kapitlet viser, hvad der er grundlaget for og indholdet i den integrale metodologiske pluralisme (IMP). Der tages afsæt i kvadrantmodellen, der skelner mellem indre og ydre sider af fænomener i ental og

flertal. Indenfor hvert af de fire områder skelnes der mellem to zoner, hvorved der dannes grundlag for 8 forskellige forskningsmetodologiske prototyper, der samlet danner basis for den integrale metodologiske pluralisme.

Willig, C. (2019). What can qualitative research contribute to psychological knowledge? *Psychological Methods*, 24(6), 796-804. <https://doi.org/10.1037/met0000218> [11 NS]

I denne artikel fremhæver psykologen Carla Willig hvordan kvalitativ forskning kan bidrage til psykologisk viden. Der sondres mellem kvalitativ forskning og andre former for viden og der sættes fokus på bidrag som thick description, kritisk forskning og teoriudvikling til det psykologiske forskningsfelt.

I alt 906 normalsider

Desuden 1-3 konkrete empiriske artikler hentet fra pensum på S&P samt evt. 5-10 resumeer af forskningsartikler (information om disse udsendes til de studerende vha. Brightspace, max 10 sider)